

РОЗДІЛ 9

КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА КРИМІНАЛІСТИКА; СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА; ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

УДК 343.13

DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-3/92>

ПРОЦЕСУАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРОКУРОРА ЩОДО СПРЯМУВАННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ НА СТАДІЇ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

PROSECUTOR'S PROCEDURAL ACTIVITIES RELATING TO THE DIRECTION OF CRIMINAL PROCEEDINGS AT THE STAGE OF PRE-TRIAL INVESTIGATION

Бібікова М.О., аспірантка кафедри кримінального процесу
Національна академія внутрішніх справ

Статтю присвячено дослідженню змісту процесуальної діяльності прокурора щодо спрямування кримінального провадження на стадії досудового розслідування. На підставі аналізу кримінального процесуального законодавства та наукових позицій зроблено висновок про те, що процесуальне керівництво неминує передбачає обов'язок прокурора спрямовувати перебіг кримінального провадження на досудовій стадії. При цьому, такий вид діяльності охоплює визначення обсягу доказів, який забезпечить надійне, достовірне встановлення усіх обставин, що входять до предмета доказування, за наявності певних критеріїв особисту участь у розслідуванні, в тому числі у проведенні слідчих (розшукових) та інших процесуальних дій тощо.

Акцентовано увагу на питанні визначення меж спрямування досудового розслідування прокурором. У цьому контексті підкреслено на необхідності дотримання балансу між забезпеченням процесуальної самостійності слідчого та залишенням керівної ролі прокурора у досудовому розслідуванні. Відмічено, що самостійність слідчого (що стосується спрямування досудового розслідування) не є абсолютною. Убачається, що вона стає об'єктом можливого втручання лише за двох умов. Перша умова визначена у положеннях КПК України щодо одержання згоди прокурора на проведення слідчих та інших процесуальних дій. Друга – самостійність слідчого може обмежуватись законним втручанням у його діяльність прокурора-процесуального керівника у разі або неналежної процесуальної діяльності в частині неповноти розслідування чи непроведення належного комплексу слідчих (розшукових) дій упродовж усього строку досудового розслідування, або протидії розслідуванню, або складності чи наявності резонансного характеру провадження тощо.

Констатовано, що основним засобом прокурора щодо визначення напрямку розслідування є передбачені ст. 36 КПК України повноваження щодо надання доручень та вказівок на всіх етапах досудового розслідування. Зазначено право обумовлює виникнення у слідчого обов'язку, закріпленого у ч. 4 ст. 40 КПК України.

Звернено увагу на деякі дискусійні та проблемні питання щодо співвідношення вказівок та доручень, процесуальної форми доручення, направлення та виконання вказівок та доручень прокурора.

Ключові слова: вказівки, доручення, досудове розслідування, кримінальне провадження, самостійність слідчого, слідчі (розшукові) дії, прокурор.

The article is devoted to the study of the content of the prosecutor's procedural activity regarding the direction of criminal proceedings at the stage of pre-trial investigation. Based on the analysis of criminal procedural legislation and scientific positions, it is concluded that procedural guidance inevitably involves the prosecutor's obligation to direct the course of criminal proceedings at the pre-trial stage. At the same time, this type of activity includes determining the volume of evidence that will ensure reliable, authentic establishment of all circumstances included in the subject of evidence, in the presence of certain criteria, personal participation in the investigation, including in conducting investigative (search) and other procedural actions, etc.

The focus is on the issue of determining the boundaries of the direction of the pre-trial investigation by the prosecutor. In this context, the need to maintain a balance between ensuring the procedural independence of the investigator and maintaining the leading role of the prosecutor in the pre-trial investigation is emphasized. It is noted that the independence of the investigator (with regard to the direction of the pre-trial investigation) is not absolute. It is seen that it becomes the object of possible interference only under two conditions. The first condition is defined in the provisions of the Code of Criminal Procedure of Ukraine regarding obtaining the prosecutor's consent to conduct investigative and other procedural actions. The second – the independence of the investigator may be limited by lawful interference in his activities by the prosecutor-procedural leader in the event of either improper procedural activity in terms of incompleteness of the investigation or failure to conduct an appropriate set of investigative (search) actions throughout the entire period of the pre-trial investigation, or resistance to the investigation, or the complexity or presence of a resonant nature of the proceedings, etc.

It is stated that the main means of the prosecutor to determine the direction of the investigation are the powers provided for in Article 36 of the Code of Criminal Procedure of Ukraine to issue orders and instructions at all stages of the pre-trial investigation. The indicated right determines the emergence of the investigator's duty, enshrined in Part 4 of Article 40 of the Code of Criminal Procedure of Ukraine.

Attention is drawn to some debatable and problematic issues regarding the ratio of instructions and orders, the procedural form of the order, sending and executing the prosecutor's instructions and orders.

Key words: instructions, orders, pre-trial investigation, criminal proceedings, investigator's independence, investigative (search) actions, prosecutor.

Процесуальне керівництво досудовим розслідуванням так чи інакше передбачає вирішення прокурором питань, пов'язаних із його спрямуванням. Зокрема з філологічного погляду термін «керівництво» означає діяльність керівника щодо спрямування процесу, вплив на розвиток, стан чого-небудь; право керівника давати вказівки, розпорядження, втручатися у безпосередню діяльність підконтрольного органу чи посадової особи, спрямовувати

її, доручати здійснення певних завдань або самостійно їх виконувати [1, с. 425, 555].

У свою чергу слово «спрямування» у мовознавстві тлумачиться як направиленість, напрямок, а «спрямовувати» означає направляти певним чином; надавати потрібного напрямку діяльності; орієнтувати кого-небудь певним чином; зосереджувати на чому-небудь зусилля, енергію; наставляти, даючи поради, вказівки кому-небудь [2].

Про те, що процесуальне керівництво передбачає серед іншого аналізований вид діяльності свідчить і стан наукової думки. Відтак, у фахових джерелах зазначається, що нагляд за додержанням законів у формі процесуального керівництва досудовим розслідуванням надає прокурору реальну можливість, застосовуючи визначені КПК України правові засоби, безпосередньо *спрямовувати* перебіг кримінального провадження на його досудових стадіях, цілеспрямовано впливати на результат діяльності органів досудового розслідування та виконання ними завдань кримінального провадження [3, с. 9]. На переконання І. І. Шульги, процесуальне керівництво – це організація процесу досудового розслідування, визначення його *спрямування*, координація процесуальних дій слідчих та оперативних підрозділів, а також забезпечення дотримання вимог законів України під час отримання доказів та винесення процесуальних рішень в ході проведення досудового розслідування конкретного, окремо взятого кримінального провадження [4, с. 519]. Як відмічає А. В. Лапкін, в умовах законодавчої невизначеності повноважень прокурора щодо процесуального керівництва досудовим розслідуванням його здійснення найбільш обґрунтовано пов'язувати з тими повноваженнями прокурора, які дають йому змогу *спрямовувати* діяльність слідчого (дознавача) та оперативних підрозділів (надання вказівок та доручень), самостійно проводити відповідні слідчі (розшукові) дії, а також приймати процесуальні рішення чи впливати на їх прийняття [5, с. 276]. На думку Н. В. Марчука, процесуальне керівництво за своєю природою й характером є складною та багатоаспектною діяльністю, яка включає як імперативне *спрямування*, так і здійснення заходів щодо узгодження, координованості діяльності органів досудового слідства [6, с. 370].

Резюмуючи наукові підходи, можна зробити висновок про те, що процесуальне керівництво неминує передбачає обов'язок прокурора *спрямовувати* перебіг кримінального провадження на досудовій стадії. При цьому, такий вид діяльності охоплює визначення обсягу доказів, який забезпечить надійне, достовірне встановлення усіх обставин, що входять до предмета доказування, за наявності певних критеріїв особисту участь у розслідуванні, в тому числі у проведенні слідчих (розшукових) та інших процесуальних дій тощо.

Відмітимо, що хоча у положеннях кримінального процесуального законодавства не міститься терміну «спрямування», визначена у ст. 36 КПК України компетенція прокурора певною мірою відображає такий вид діяльності процесуального керівника. Водночас термін *спрямування* згадується у деяких підзаконних нормативно-правових актах. Так, згідно з Інструкцією з організації діяльності слідчих підрозділів Національної поліції України, затвердженою наказом Міністерства внутрішніх справ України від 6 липня 2017 року № 570, слідчий, здійснюючи процесуальну діяльність відповідно до вимог КПК України, усі рішення про *спрямування* досудового розслідування і проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій приймає самостійно, за винятком випадків, коли законом передбачено одержання згоди прокурора або рішення (дозволу) слідчого судді, суду чи погодження керівника слідчого підрозділу або якщо рішення про їх проведення приймає виключно прокурор, та є відповідальним за їх виконання (п. 3 Розділ 1 «Загальні положення»).

Якщо буквально тлумачити положення згаданої Інструкції, то виявляється, що слідчий самостійно визначає напрям розслідування, вирішуючи при цьому які слідчі та інші процесуальні дії потребують проведення у конкретному кримінальному провадженні. Щодо прокурора, то останній *спрямовує* розслідування тільки у передбачених КПК України випадках в частині погодження відповідних клопотань або, коли правовою підставою

проведення процесуальних дій виступає рішення прокурора (постанова про примусове освідчування, постанова про ексгумацію трупа).

Виходячи з наведеного, виникає питання щодо визначення меж *спрямування* досудового розслідування прокурором, адже в цьому контексті важливе значення має з одного боку забезпечення процесуальної самостійності слідчого, однак з іншого – залишення керівної ролі прокурора, який є незмінним у кримінальному провадженні та на якого покладається законодавством функція підтримання публічного обвинувачення в суді. Адже, як справедливо зауважує О. Толочко, прокурор «керує слідством» для того, щоб самому ж ефективно підтримувати обвинувачення в суді [7, с. 143].

Процесуальна самостійність слідчого, на погляд Н. Рогатинської, характеризується серед іншого свободою прийняття рішень, під яким слід розуміти право слідчого самостійно формувати загальну модель досудового розслідування у конкретному кримінальному провадженні (стратегія), що полягає у висуненні версій, визначенні сукупності дій, які необхідно провести для їх перевірки, вирішення питання про кадровий потенціал провадження тощо [8, с. 90]. У свою чергу Я. А. Бурлака відмічає, що процесуальна самостійність слідчого передбачає певну свободу у виборі, послідовності та тактиці проведення процесуальних дій. Однак, надання прокурором слідчому вказівок щодо проведення процесуальних дій зобов'язує останнього їх виконувати. І хоча у КПК України не передбачено оскарження вказівок прокурора, слідчий має можливість діяти у спосіб, визначений у ст. 311 КПК України і, вважаючи вказівки процесуальним рішенням прокурора, оскаржувати їх прокурору вищого рівня. Тим часом, законодавець передбачив положення, згідно з яким оскарження вказівок прокурора не зупиняє їх виконання, що суттєво обмежує процесуальну самостійність слідчого. З іншого боку, неналежне виконання вимог прокурора може призвести до неповноти досудового розслідування, істотних порушень закону, що в подальшому негативно вплине на підтримання державного обвинувачення в суді [9, с. 97].

З огляду на викладене, зауважимо, що КПК України містить положення, що забезпечують самостійність слідчого та надають можливість останньому не погодитись з рішеннями прокурора, пов'язаними із визначенням напрямів розслідування. Так, окрім можливості оскаржити будь-які рішення, дії чи бездіяльність прокурора, прийняті або вчинені у відповідному досудовому провадженні слідчим, дізнавачем (ст. 311 КПК України), законодавець також передбачає, що у випадках відмови прокурора у погодженні клопотання слідчого до слідчого судді про застосування заходів забезпечення кримінального провадження, проведення слідчих (розшукових) дій чи негласних слідчих (розшукових) дій слідчий має право звернутися до керівника органу досудового розслідування, який після вивчення клопотання за необхідності ініціює розгляд питань, порушених у ньому, перед прокурором вищого рівня, який протягом трьох днів погоджує відповідне клопотання або відмовляє у його погодженні (ч. 3 ст. 40 КПК). Наведені норми безперечно виступають гарантіями самостійності слідчого, однак у правозастосовчій практиці практично не реалізуються.

Відповідно до тлумачення у словнику української мови, поняття «самостійність» означає уміння діяти без сторонньої допомоги або керівництва; самостійні дії [2]. Водночас аналіз положень КПК України дає можливість дійти висновку, що самостійність слідчого (що стосується *спрямування* досудового розслідування) не є абсолютною. Убачається, що вона стає об'єктом можливого втручання лише за двох умов. Перша умова визначена у положеннях КПК України щодо одержання згоди прокурора на проведення слідчих та інших процесуальних дій. Друга – самостійність слідчого може обмежуватись закон-

ним втручанням у його діяльність прокурора-процесуального керівника у разі або неналежної процесуальної діяльності в частині неповноти розслідування чи непроведення належного комплексу слідчих (розшукових) дій упродовж усього строку досудового розслідування, або протидії розслідуванню, або складності чи наявності резонансного характеру провадження тощо.

Очевидно, що основним засобом прокурора щодо визначення напряму розслідування є передбачені ст.36 КПК України повноваження щодо надання доручень та вказівок на всіх етапах досудового розслідування. Зазначено право обумовлює виникнення у слідчого обов'язку, закріпленого у ч. 4 ст. 40 КПК України, що передбачає виконання доручення та вказівок прокурора, які надаються у письмовій формі. Невиконання слідчим законних вказівок та доручень прокурора, наданих у порядку, передбаченому цим Кодексом, тягне за собою передбачену законом відповідальність (ч. 4 ст. 40 КПК). Разом з тим у підзаконних нормативно-правових актах закріплено обов'язок прокурора контролювати виконання доручень і вказівок, наданих слідчому, дізнавачу, органу досудового розслідування, відповідному оперативному підрозділу щодо проведення слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій, інших процесуальних дій; відповідно до закону реагувати на факти невиконання слідчим, дізнавачем письмових вказівок прокурора та за наявності підстав ініціювати притягнення слідчого, дізнавача до відповідальності (пункти 11.13, 11.14 наказу Офісу Генерального прокурора «Про організацію діяльності прокурорів у кримінальному провадженні» від 30 вересня 2021 № 309).

Вважаємо на доцільне звернути увагу на деякі дискусійні та проблемні питання щодо анонсованого процесуального інструменту прокурора, за допомогою якого останній спрямовує перебіг досудового розслідування.

Співвідношення вказівки та доручення. О. Торбас, аналізуючи прокурорський розсуд у процесі надання доручень слідчому під час проведення відповідних процесуальних дій, справедливо звертає увагу на те, що кримінальне процесуальне законодавство не встановлює чітких правил винесення відповідних доручень та не уточнює, що саме розуміється під вказівками та дорученнями та як саме вони відрізняються між собою, адже використовуються ці обидва формулювання в межах п. 4 ч. 2 ст. 36 КПК України [10, с. 89].

О. В. Капліна можливість доручати проведення слідчих (розшукових) і негласних слідчих (розшукових) дій пов'язує із необхідністю прискорення досудового розслідування [11, с. 127–128]. С. Р. Рафальонт називає доручення нормативно встановленим інструментом збирання і перевірки доказів поряд з іншими визначеними кримінальними процесуальними законом засобами доказування [12, с. 95]. Натомість О. А. Воробчак розглядає доручення як підставу делегування процесуальних повноважень [13]. Щодо вказівки, то, на переконання О. Д. Гриніва, – це процесуальне рішення прокурора, яке виноситься у процесі здійснення процесуального керівництва досудовим розслідуванням кримінального провадження слідчому, керівнику органу досудового розслідування з метою досягнення всебічності, повноти та об'єктивності досудового розслідування, спрямоване на усунення прогалин та неповноти слідства, що наділена ознаками імперативності та є обов'язковою для виконання [14, с. 211]. Подібну точку зору висловлює О. Торбас, який вважає, що вказівки ж доцільно розглядати як реакцію прокурора на результати вже проведених процесуальних дій або на хід досудового розслідування загалом. Вказівки надаються слідчому в тому разі, якщо, наприклад, були допущені помилки під час проведення однієї процесуальної дії та її необхідно провести повторно. Крім того, своїми вказівками прокурор може впливати на хід досудового розсліду-

вання, якщо він не задоволений його результатами. Тому, резюмує науковець, оперативними підрозділами можуть надаватись лише доручення, а не вказівки, адже оперативні підрозділи не відповідають за хід усього досудового розслідування, а лише залучаються для проведення окремих процесуальних дій [10, с. 90].

На думку В. Луцика та Т. Кодіяки, принципова різниця між дорученням і вказівками в тому, що дії, вчинення яких вимагає прокурор від слідчого у вказівках, можуть вчинятись слідчим і без вказівки прокурора. Наприклад, слідчий може з власної ініціативи і як уповноважений для досягнення завдань кримінального провадження провести допит свідків, підозрюваного, визнати певну особу за наявності для того підстав потерпілим у кримінальному провадженні. Вказівки прокурора про вчинення таких дій є лише проявом керівництва, спрямування і правильною організацією слідчого для забезпечення швидкого, повного і неупередженого розслідування. Водночас своїм дорученням прокурор покладає на слідчого вчинення певних дій, які він уповноважений проводити самостійно, але вважає за необхідне, щоб такі дії провів слідчий. Причини для цього можуть бути різними, переважно – це зайнятість прокурора. Можна було б говорити також про те, що вказівки прокурор видає у тих випадках, коли кримінальне провадження перебуває у провадженні слідчого, а доручення – коли він сам веде кримінальне провадження [15, с. 90].

Не заперечуючи підходи науковців та розглядаючи вказівки та доручення дещо під іншим кутом зору (як інструмент спрямування досудового розслідування), вважаємо, що вказівки визначають вектор подальшого розслідування провадження в цілому. Водночас доручення спрямовують скільки не розслідування загалом стільки точково вказує слідчому про необхідність проведення тієї або іншої процесуальної дії або сукупності процесуальних дій, направлення на встановлення певної групи обставин, що мають значення у кримінальному провадженні.

Процесуальна форма доручення прокурора. У спеціальній літературі виявляється чималий інтерес до питання вимог, яким повинні відповідати доручення та вказівки. При цьому у теорії кримінального процесу науковці акцентують увагу на таких критеріях як: чіткість сформульованого дорученого завдання, яке ставиться перед його виконавцями та яке повинно бути досягнуте при виконанні доручення; вмотивованість, що передбачає наведення прокурором у дорученні належних і достатніх мотивів та підстав для його ухвалення; визначення строків виконання, які мають бути реальними та відповідати тому обсягу дій, які підлягають вчиненню тощо. І хоча у положеннях законодавства нечітко сформульовано вимогу щодо письмової форми оформлення доручення, у науці кримінального процесу вчені одностайно обстоюють важливість саме такої моделі зазначеного документу.

В цілому, поділяючи підхід щодо необхідності такої форми доручення, у правозастосовчій практиці існують ситуації, коли не можна зволікати і витратити час на письмове оформлення зазначеного документу. Тому ми погоджуємось з позицією Верховного суду, який констатував безгрунтовність доводів касаційних скарг щодо недопустимості протоколу обшуку як доказу через відсутність в матеріалах кримінального провадження письмового доручення прокурора слідчому провести обшук згідно процесуального дозволу, наданого слідчим суддею. Наведене рішення Суд обґрунтовує тим, що закон прямо не вимагає письмової форми, прокурор має право надавати доручення та вказівки слідчому про виконання процесуальних дій усно, якщо це обумовлено, зокрема, невідкладними випадками або виконанням незначного обсягу процесуальних дій (Постанова Верховного суду від 7 жовтня 2020 року у справ № 725/1199/19).

Проблемні питання надання та виконання вказівок та доручень прокурора. Існує небезпідставна позиція, що

у більшості випадків прокурори надають вказівки лише з метою створення видимості керівництва, формування статистичних показників і насправді не впливають на якість досудового розслідування. Значна частина вказівок надається у перші дні після внесення даних в ЄРДР. Такі вказівки за змістом відображають етапи розслідування, передбачені КПК України: «допитати потерпілого», «вручити йому постанову», «надати доручення на встановлення винної особи», «вирішити питання про запобіжні заходи», «повідомити про підозру» тощо. Після закінчення строків виконання вказівок матеріали провадження прокурорами не вивчаються, а процесуальне керівництво всупереч закону обмежується наданням доручень щодо встановлення винних осіб оперативно-розшуковими заходами. Питання повноти та своєчасності виконання вказівок, наданих слідчим, потрапляє у поле зору прокурорів процесуальних керівників лише після спливу тривалого часу досудового розслідування. Нерідко внесення документів прокурорського реагування з даного приводу є прикриттям неналежного процесуального керівництва і жодним чином не впливає на покращення досудового слідства [16, с. 40–41].

Певним підтвердженням наведеного є випадки відображені у рішеннях Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів про притягнення прокурорів до дисциплінарної відповідальності. Як убачається із змісту одного із таких рішень, прокурором при здійсненні ним процесуального керівництва досудовим розслідуванням у кримінальному провадженні допущено не якісне здійснення такого процесуального керівництва, зокрема, не забезпечено перевірки наявних у матеріалах кримінального провадження доказів, не проаналізовано їх як кожний окремо, так і в сукупності з іншими доказами, не надано вказівок щодо перевірки таких доказів та отримання нових доказів, які б підтверджували чи спростовували факти, встановлені у кримінальному провадженні, у зв'язку з чим вироком суду Особа 2 визнано невинуватим та виправдано у зв'язку з недоведеністю того, що кримінальне провадження вчинено обвинуваченим (Рішення Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії від 21 серпня 2024 року № 116дп-24). В іншому своєму рішенні Комісія, комплексно проаналізувавши всі матеріали дисциплінарного провадження, не посягаючи на процесуальну самостійність прокурора, стверджує, що у кримінальному провадженні ним неналежно виконано службові обов'язки. Так, згідно з протоколом оперативної наради слідчі (розшукові) дії у вказаному кримінальному провадженні є епізодичними, розслідування здійснюється безсистемно, ґрунтовних вказівок у кримінальному провадженні слідчому не надано, слідчі (розшукові) дії особисто не проводились, що залишилося без відповідного реагування та фактично призвело до тяганини у кримінальному провадженні. Тому стан досудового розслідування та процесуального керівництва визнано такими, що не відповідають вимогам кримінального процесуального законодавства України

(Рішення Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів від 15 червня 2022 року № 80дп-22).

З іншого боку, слід констатувати, що є певні проблеми у частині виконання слідчим наданих вказівок та доручень прокурора. Аналіз Єдиного державного реєстру судових рішень свідчить про існування анонсованої проблематики, що полягає у наявності непоодиноких випадків оскарження бездіяльності слідчого/дізнавача, яка полягає у невиконанні процесуальних вказівок прокурора. При цьому склалась неоднозначна судова практика, відповідно до якої в одних випадках слідчі судді задовольняють вимоги скажника та зобов'язують слідчого виконати вказівки прокурора, встановивши при цьому строк їх виконання та відповідальну особу щодо вжиття відповідних заходів (начальника слідчого відділу). Так, слідчий суддя Новоодеського районного суду Миколаївської області зобов'язав слідчого виконати вказівки прокурора, зокрема 1) повторно допитати учасників даного правопорушення, встановити розбіжності в їх показах, провести одночасних допит осіб покази яких різняться; 2) слідчо-оперативним шляхом встановити відповідно до допиту ОСОБА_5, особу яка принесла пластикову пляшку, розливав та після підпалив розливу рідину; 3) встановити інших можливих очевидців даного кримінального правопорушення та допитати; 4) провести слідчі експерименти за участю інших очевидців (ухвала слідчого судді Новоодеського районного суду Миколаївської області від 11 листопада 2024 року у справі № 482/2278/24). В інших випадках переважна більшість слідчих суддів відмовляють у відкритті проваджень (ухвала слідчого судді Ленінського районного суду міста Запоріжжя від 11 лютого 2025 року у справі № 334/8043/23) за такими скаргами або у їх задоволенні, обґрунтовуючи тим, що бездіяльність слідчого, яка пов'язана з невиконанням вказівок прокурора у кримінальному провадженні та бездіяльність прокурора щодо нездійснення нагляду за виконанням слідчим вказівок прокурора, не є бездіяльністю в розумінні п. 1 ч. 1 ст. 303 КПК України (ухвала Дніпровського апеляційного суду від 25 квітня 2024 року у справі № 229/1858/22).

Відтак однією з умов реалізації завдань кримінального провадження загалом так і досудового розслідування зокрема, є діяльність процесуального керівника щодо спрямування, визначення потрібного вектору кримінальної процесуальної діяльності на стадії досудового розслідування. При цьому основним процесуальним інструментом визначення напряму розслідування є передбачені ст. 36 КПК України повноваження прокурора щодо надання доручень та вказівок на всіх етапах досудового розслідування. Вивчення процесуальної природи зазначених повноважень процесуального керівника свідчить про низку проблемних питань, що негативно позначаються на якості виконання доручень та вказівок та потребують подальшого наукового осмислення і пошуку шляхів їх вирішення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. К. Ірпін: ВТФ "Перун", 2001. 1440 с.
2. Словник української мови: в 11 тт. / АН УРСР. Інститут мовознавства; за ред. І. К. Білодіда. К.: Наукова думка, 1970–1980. Т. 9. URL: <http://ukrlit.org/slovnnyk>
3. Процесуальне керівництво прокурором досудовим розслідуванням: організаційно-правові та криміналістичні основи: наук.-практ. посіб. / кол. авт. [2-ге вид., переробл.]. К.: Національна академія прокуратури України, 2016. 796 с.
4. Шульган І. І. Процесуальне керівництво досудовим розслідуванням як окрема функція органів прокуратури. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Серія: Юридичні науки*. 2016. № 837. С. 516–520.
5. Лапкін А. В. Прокурор у кримінальному провадженні: теоретичні, правові та організаційно-методичні проблеми: монографія. Харків: Право, 2020. 1304 с.
6. Марчук Н. В. Щодо визначення змісту діяльності прокурора зі здійснення процесуального керівництва досудовим розслідуванням. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2012. № 2. С. 369–376.
7. Толочко О. Гуманізація процесуального статусу прокурора в кримінальному провадженні. *Юридичний вісник*. 2014. № 5. С. 140–145.
8. Рогатинська Н., Гніздох Н. Процесуальна самостійність слідчого в кримінальному провадженні. *Актуальні проблеми правознавства*. 2021. 4 (28). С. 88–91.
9. Бурлака Я. А. Прокурорський нагляд за додержанням слідчим законів під час проведення досудового розслідування. *Наше право*. 2020. № 4 С. 92–98.

10. Торбас О. Застосування розсуду прокурором у процесі надання доручень та вказівок щодо проведення слідчих дій. *Юридичний вісник*. 2020. № 2. С. 88-92.
11. Кримінальний процес: підручник / Ю.М. Грошевий, В.Я. Тацій, А.Р. Туманянц та ін.; за ред. В.Я. Тація, Ю.М. Грошевого, О.В. Капліної, О.Г. Шило. Харків: Право, 2013. 824 с.
12. Рафальон С. Р. Доручення проведення слідчих (розшукових) дій під час судового розгляду кримінального провадження. *Держава та регіони*. 2022. № 4 (78). С. 94-103.
13. Воробчак О. А. Вимоги до форми і змісту доручення як підстави делегування оперативним підрозділам процесуальних повноважень щодо проведення слідчих (розшукових) і негласних слідчих (розшукових) дій. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 7. С. 392-395.
14. Гринів О. Д. Вказівка прокурора як форма процесуального керівництва досудовим розслідуванням. *Університетські наукові записки*. 2016. № 57. С. 205-212.
15. Луцик В., Кодіяка Т. Повноваження прокурора, спрямовані на усунення порушень закону в ході досудового розслідування (за законодавством України та Польщі). *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2016. № 3(45). С. 87-94.
16. 35 неформальних практик у кримінальному судочинстві України / Банчук О.А. та ін. Київ : «Арт-Дизайн», 2014. 48 с.